

Difterie (záškrť) způsobená kmenem *Corynebacterium diphtheriae* ST574 v zemích EU/EHP. Rychlé hodnocení rizika, ECDC.

Chraňte vnímavé jedince proti záškrť!

Difterie (záškrť) způsobená kmenem *Corynebacterium diphtheriae* ST574 v zemích EU/EHP, 2025

Diphtheria caused by *Corynebacterium diphtheriae* ST574 in the EU/EEA, 2025

RAPID RISK ASSESSMENT ECDC, 8. July 2025

ECDC publikovalo 8. 7. 2025 rychlé hodnocení rizika týkající se výskytu *Corynebacterium diphtheriae* v zemích EU/EHP. Záškrť je v Evropě považován za vzácné bakteriální onemocnění. Očkování od 50. let 20. století výrazně snížilo počet případů na celém světě díky masovému úsilí o imunizaci bezpečnou a účinnou vakcínou.

Po expozici viru se u neočkovaných osob mohou objevit kožní infekce (kožní záškrť), klasický respirační záškrť a ve vzácných případech systémový záškrť. U vysoce proočkovaných populací je většina infekcí asymptomatická nebo mírná. Úmrtnost u respiračního záškrť může dosahovat až 5–10 %.

V letech 2009 a 2020 bylo v zemích Evropské unie/Evropském hospodářském prostoru (EU/EHP) hlášeno průměrně 21 potvrzených případů záškrť vyvolaných toxinogenní bakterií *Corynebacterium diphtheriae* (*C. diphtheriae*). V roce 2022 bylo hlášeno 320 případů (318 potvrzených a dva pravděpodobné). Epidemiologická šetření ukázala, že nárůst počtu případů byl způsoben epidemií záškrť u migrantů, kteří se nakazili během své migrace do Evropy. Import záškrť ze zemí, kde se stále vyskytuje endemicky, se na nárůstu podílel v malém množství. Většina případů byla spojena se třemi sekvencemi: ST377, ST384 a ST574.

Do konce roku 2022 rychlá opatření zmírnila šíření nákazy a celkový počet hlášených případů záškrť v EU/EHP od té doby neustále klesal. Nedávné údaje však naznačují, že *C. diphtheriae* ST574 nadále cirkuloval i po roce 2022 v nejméně pěti zemích EU/EHP a ve Švýcarsku. Bylo zjištěno, že významná část těchto případů se vyskytla u populace náchylné k infekci. Mezi lety 2023 a 2025 země EU/EHP nahlásily ECDC 82 případů způsobených bakterií *C. diphtheriae* ST574. Z nich bylo nejméně 25 případů u osob ze zranitelných skupin, včetně osob bez domova, osob užívajících nebo injekčně si aplikujících drogy, neočkovaných osob a starších dospělých.

Podle dostupných dat z celogenomová sekvenace (WGS) a epidemiologických dat dochází k lokálnímu přenosu v Evropě mezi osobami bez domova, osobami užívajícími nebo injekčně aplikujícími drogy, osobami, a staršími dospělými. Tyto signály poukazují

na širší šíření *C. diphtheriae* ST574 v celé Evropě. Vzhledem k těmto zjištěním ECDC provádí hodnocení rizika, které představuje onemocnění *C. diphtheriae* ST574 v zemích EU/EHP.

Hodnocení rizik

Ve většině zemí EU/EHP je velmi vysoká proočkovanost základním očkováním proti záškrtu. V zemích s vysokou proočkovaností je riziko pro běžnou populaci hodnoceno jako velmi nízké, ale mohly by se vyskytnout sporadické případy záškrtu mezi skupinami osob náchylnějšími k infekci a mezi skupinami neočkovaných osob v důsledku možného zvýšeného šíření *C. diphtheriae* ST574.

Riziko se zvyšuje na střední u skupin osob náchylných k infekci, jako jsou nedávno přichozí migranti, osoby bez domova, osoby žijící nebo pracující v přechodných ubytovacích centrech, a osoby, které užívají a injekčně si aplikují drogy, pokud nejsou očkovaní.

Doporučení

- ECDC doporučuje zvyšovat informovanost o záškrtu mezi zdravotnickými pracovníky, dalšími profesionálními pečovateli a dobrovolníky, kteří jsou v kontaktu s populacemi náchylnějšími k infekci; informovat o různých formách záškrtu (včetně kožního záškrtu), o možnostech diagnostiky a péče. Možné případy záškrtu by měly být izolovány do potvrzení diagnózy v souladu s národními pokyny. Lékaři by měli být informováni o nutnosti zvážit záškrť v diferenciální diagnostice pacientů s kompatibilním klinickým obrazem.
- ECDC doporučuje zajistit zavedení opatření veřejného zdraví, včetně reakce na případné epidemie nákazy, která dodržují etické pokyny, chrání práva jednotlivců a minimalizují riziko stigmatizace a marginalizace.
- ECDC doporučuje podporovat a monitorovat rovný přístup k očkování zejména u skupin obyvatelstva náchylnějších k infekcím a skupin ohrožených sociální marginalizací, jako jsou migranti, uprchlíci a žadatelé o azyl, ale také znevýhodněných skupin obyvatelstva (např. osoby závislé na alkoholu, osoby, které užívají nebo si injekčně aplikují drogy, nebo osoby bez domova). Pokud neexistuje dokumentace o předchozí vakcinaci, mělo by být nabídnuto neprodleně očkování proti nemocem, které se mohou rychle šířit v hustě zalidněných oblastech (záškrť, dětská obrna a spalničky).
- ECDC doporučuje pravidelně vyhodnocovat zásoby difterického antitoxinu (DAT) a v kontextu globálního nedostatku DAT v případě potřeby zvažte přeshraniční možnosti k zajištění rychlého přístupu pro všechny pacienty s podezřením na onemocnění vyvolané difterickým toxinem nebo s jeho potvrzením.

- ECDC doporučuje provádět zesílenou surveillance, včetně využití molekulární typizace a sekvenování celého genomu (WGS), k potvrzení případných epidemiologických souvislostí mezi případy (je-li to relevantní, a zejména v případě potenciálních přeshraničních událostí), k prozkoumání genetických determinantů podílejících se na neobvyklých vzorcích antimikrobiální rezistence a k analýze posunů v epidemiologii (např. nárůst počtu případů na národní nebo mezinárodní úrovni, zapojení atypických populačních skupin).

Zdroj: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/diphtheria-RRA-EU-EEA-2025.pdf>

Volně přeložilo Oddělení epidemiologie infekčních nemocí, CEM, SZÚ

Více informací o situaci v ČR <https://szu.gov.cz/temata-zdravi-a-bezpecnosti/a-z-infekce/d/difterie-zaskrt/>

- Doporučený postup při výskytu onemocnění záškrtem (difterií): <https://szu.gov.cz/temata-zdravi-a-bezpecnosti/a-z-infekce/d/difterie-zaskrt/doporuceny-postup-pri-vyskytu-onemocneni-zaskrtem-difterii/>
- Algoritmus vyšetřování a hlášení případu záškrtu
19.3.2025: https://szu.gov.cz/wp-content/uploads/2025/03/A36-Difterie-DIAGRAM_19_3_2025.pdf
- Zvýšená surveillance *Corynebacterium* spojených s klinickými příznaky
4.7.2025: https://szu.gov.cz/wp-content/uploads/2025/07/36345_2025ke_zvysene_surveillance_Cor._spp.-2.pdf
- Leták k očkování proti záškrtu: <https://szu.gov.cz/wp-content/uploads/2023/12/Letak-ockovani-proti-zaskrtu.pdf>